No. 272. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Nieuws- Wetenschappelijk Blad.

Donderdag 16 November.

Frankrijk.

PARIJS, den 13den November.

De Koning heeft gisteren van den Groot-hertog van Mecklenburg-Strelitz de brieven ontvangen, aangaande het overlijden van den Heere Karel Frederik Augustus, en dezwege den rouw [illegible]

— Het gerucht heeft gisteren geloopen dat aan den heer *Thiers* eenige openingen waren gedaan, om hem, als minister van binnenlandsche zaken, weder in het bestuur te doen treden. De gewezen minister zou echter het aanbod van de hand gewezen en zijn voornemen te kennen gegeven hebben, om in het aanstaande voorjaar, nog vóór het einde der zitting, naar Italie terug te keeren; de reden was, de steeds wankelende gezondheid zijner echtgenoote.

— De heer *Laffitte* zegt men, dat verklaard heeft geen kandidaat als afgevaardigde aan te nemen, indien hij niet als zoodanig voor de hoofdstad verkozen werd. Het ministerie van zijn kant zou bevorderen dat de kiezers, dat het zijne verkiezing in de hoofdstad zoo veel mogelijk bevorderen, maar zich niet verzetten tegen zijne benoeming in drie departementen. Nog eene benoeming moet te Parijs, geschieden, te weten in het zesde arrondissement, wanneer vermoedelijk de heer *Arago* voor Perpignan kiest, en voorts eene andere, wanneer de kamer de verkiezing van den heer *Lefebre*, in het tweede arrondissement, voor nietig verklaarde; het is hier, dat de heer *Laffitte* den meesten kans zou hebben.

— Men wil dat in de aanstaande zitting een voorstel zal gedaan worden om de tusschenkomers-brevetten voor het vervolg af te schaffen. Voorts wordt gesproken van een gouvernements-voornemens te, om de voorgenomen groote spoorwegen, voor de kamer hare bestemming heeft, voor eigene rekening aan te leggen. De redenen, welke tot dit besluit hadden bewogen, waren voornamelijk in de noodzaking gelegen, om de rentelooze kapitalen, waarover men beschikken kon, te gebruiken, voorts om de volvooijing der gezegde wegen te bespoedigen, en het spel der agiotage, dat voorzeker een ruim veld voor zich zou hebben bij de uitgifte van zulk een aanzienlijk handelen, te voorkomen, wanneer de onderneming in handen van particulieren viel. Om in de ontbrekende sommen te voorzien, zou het bestuur eene leening van 3 a 4 millioen willen openen; zoo men ook verzekert hebben de ministers in hunne jongste vergaderingen ook weder gesproken over het vroeger meermalen opgevat ontwerp tot reductie van den interest der schuld.

— Bij eene ordonnantie van den 7den, heeft de Koning den luitenant-generaal *Rebeault de Fleury*, tot de waardigheid van pair verheven.

— De kapitein van den staf, *de la Salle*, is belast geworden met de overbrenging der bevorderingen in het legerkorps van Constantine, alsmede van den maarschalksstaf aan den generaal *Valée*.

— De gewezen spaansche minister van buitenlandsche zaken, generaal *Isturitz*, [illegible] is te Calais aangekomen. Men denkt dat zijn voornemen is hier den winter door te brengen.

— De heer *E. de Girardin* heeft de heeren *Dornes* en *Lebeau*, redacteuren van den *National*, voor de correctionele regtbank doen dagvaarden, wegens de tegen hem gedane aanklagingen.

— Het *Journal* van de Maine en Loire verhaalt een droevig ongeluk in de gemeente Montfaucon voorgevallen. Sedert het begin dezer maand bevonden de missionarissen zich in die gemeente. Op den 5den dezer, toen een hunner voor eene talrijke toegevloeide schaar predikte, stort eensklaps het zangkoor der kerk in, waarop zich wel 300 personen bevonden en waaronder er wel tegen de vijftig stierven. Meer dan 50 personen werden min of meer zwaar gekwetst, eenige verloren daarbij het leven.

— De Koning heeft, zegt men, bevolen, om, behalve het standbeeld van den generaal *Damremont* en de beide aan *Horace Vernet* opgedragen schilderijen, van de bemagtiging van Constantine, ook het standbeeld van den generaal *Valée* in het Museum van Versailles te doen plaatsen.

— Omtrent Spanje zijn heden geene berigten van gouvernementswege medegedeeld. Uit Madrid houden de bijzondere berigten van den 4den het volgende:

» De laatste zittingen der cortes hebben zich door eene verdeelde, met der daad buitengemeene werkzaamheid onderscheiden; ontelbaar is de lijst van de rapporten der commissien, door elkander in de archiven der kamer opgestapeld. De laatste acte der cortes, hun staatkundig testament, is geweest, de daarstelling van een nationaal Pantheon, waarmede zij het land begiftigd hebben.

» Het krachtig gedrag van *Espartero* is geschikt om de zoo zeer gezonken krijgstucht in het leger op te beuren. De revolutionnaire moede die zich tot verscheidene korpsen van het leger had uitgestrekt, schijnt in het gestroomde bloed te moeten verdelgd worden.

» De heer *Mendizabal*, die al zijne hoop heeft zien vervliegen, zal welligt, eer dan men denkt, zijn opgeval voornemen tot vertrek verwezenlijken. De harem van den pacha is reeds op weg; de staatkundige en bijzondere schandalen zullen alzoo weldra opwarden.

» Op de nieuwe lijst van senateurs worden door de leden der beweging vele aanmerkingen gemaakt, maar de algemeene denkwijs is er mede te vreden; de rust schijnt niet meer verstoord te zullen worden."

— De *Sentinelle des Pyrenées* meldt, dat den *Carlos*, den 6den met zijn gevolg en de [illegible] van Navarre, in een deel troepen te Irun is gekomen, alwaar bij zijne komst de klokken werden geluid. Hij zou zich derwaarts begeven hebben om eenige chefs en leden der junta te straffen. Denzelfden dag hebben de karlisten vier stukken van Onate naar Andoain vervoerd; zij maakten ook toebereidselen om de linie van Irun naar Hernani aan te vallen. Een krijgsraad was benoemd, om de jongst in verzekerde bewaring gestelde officieren te vonnissen.

De *Phare* van Bajonne verzekert insgelijks, dat het voornemen van *Espartero* zou zijn, om Peneerrada aan te tasten. Hetzelfde blad meldt, dat de infant don *Sebastiaan* door eenige bataillons karlisten niet wel zou ontvangen zijn, en de officieren den infant hadden te kennen gegeven, dat hunne soldaten don *Carlos* slechts in de provincien waar zij 't huis beboorden, zouden verdedigen.

— Op de beurs heerschte heden vrij veel levendigheid. De verspreide geruchten over de reductie der 5 pCt. deden eerst dat papier en daarna ook de 3 pCt. achteruitgaan; de speculanten op rijzing beurden echter den koers weder op. In het algemeen gelooft men dat de nieuwe kamer gunstiger dan de vorige voor de reductie zal gestemd zijn, en dat dienvolgens de 5 pCt. renten weldra eene daling te wachten staat. — Ter beurze werd verhaald, dat het gouvernement berigt van het overlijden des generaals *Perregaux* had bekomen. De notering was heden (13 November): 5 pCt. 105,25; 5 pCt. 81,20; Nap. renten 99,75; Sp. Ardoin 21⅛; Passive 4⅞; Rom. L. 100.

Duitschland.

FRANKFORT den 11den November.

Uit bijzondere berigten uit Berlijn wordt gemeld, dat, wat betreft ook in de dagbladen gesproken is van den handelsverdrag tusschen Nederland en de tot het Duitsch tolverband behorende Staten, de gewoonde onderhandelingen, die slechts de scheepvaart-aangelegenheden, van het gezegde land en Pruissen betreffen, reeds dat tot stand komen van het gezegde traktaat, gehoopt geloopen zijn.

— Op den 9den en 10den is te Berlijn niemand meer van de cholera aangetast geworden.

— Eene deputatie uit de stedelijke regering van Berlijn heeft den 8sten aan Z. Exc. den heer *de Ribeaupierre*, Russisch gezant van Berlijn, aangeboden het op parkement geschreven, en met vele sieraden prijkende diploma van het burgerschap dier stad, hetwelk door den stedelijken raad aan Z. M. den Keizer van Rusland, nadat deze het eigendom van een stuk gronds aldaar verkregen had, toegekend is geworden.

— Op den 4den dezer zijn nabij Warschau, in tegenwoordigheid van den vorst *Paskewitsch*, wederom groote krijgsmanoeuvres door de troepen van de talrijke bezetting dier hoofdstad gehouden geworden.

— Bij een rescript van den 2den October ll., heeft Z. M. de Keizer van Rusland aan den gouverneur-generaal van Nieuw Rusland en Bessarabie, graaf *Woronzoff*, wegens de uitbreiding en verbetering die de stad in de laatste jaren ondergaan heeft, zijne bijzondere tevredenheid betuigd; tevens heeft de keizer zijn genoegen betuigd over de vorderingen, die de Krimm, sedert zijn jongst bezoek, nu 21 jaren geleden, ondergaan heeft, voornamelijk met betrekking het aanleggen van wegen in het zuidelijk gedeelte van dit vruchtbaar gewest.

— De bijzondere berigten uit Hanover, tot den 5den, schilderen den indruk, dien de jongste besluiten van den koning gemaakt hebben, als niet zeer gunstig af. Verscheidene der door den koning tot minister bestemde personen, zouden die betrekking van de hand gewezen hebben.

— De Standen van Keur-Hessen hebben den 7den een besluit genomen betrekkelijk de Hanoversche constitutie. Zij heeft daarbij te kennen gegeven, dat zij vertrouwde, dat de regering al het mogelijke zal doen tot handhaving der constitutie van 1833.

— Op den 9den dezer heeft de bondsvergadering hare laatste bijeenkomst gehouden, waarin het slot-protocol geteekend is. De president, graaf *von Munch-Bellinghausen*, zal eerstdaags naar Weenen vertrekken, maar niet lang afwezend blijven.

— In een schrijven van de Italiaansche grenzen wordt gemeld, dat men op nieuw veel spreekt van de ontruiming van Ancona door de Franschen, en van de legatien door de Oostenrijkers. Er zouden deswege reeds eenige bepalingen met de Pauselijke regering gemaakt zijn. De zaakgelastigde van den *Carlos*, die zich over Turijn naar Napels begeven had, was in eerstgenoemde stad teruggekeerd, [illegible] aldaar voorreerst te zullen verteeven, om den loop der zaken af te wachten. De regelmatige handelsbetrekkingen tusschen Genua en de Spaansche kusten waren thans geheel afgebroken, doch door middel van de fransche scheepvaart, welke zich meer en meer in de Middellandsche Zee uitbreidt, werd evenwel nog veel handel met Spanje gedreven. Men beschouwde de verovering van Constantine, uit een commercieel oogpunt, als van groot gewigt, daar hiermede het fransche gezag op de Barbarijsche kust meer en meer zou bevestigd, en de handel van dat rijk in de Middellandsche Zee aanmerkelijk toenemen zal. Men kon zich niet begrijpen, dat de britsche regering zulks niet inzag.

— Uit Napels schrijft men van het laatst der vorige maand, dat men een begin heeft gemaakt met den ijzeren spoorweg van Napels naar Castellamare.

— In Silistria, Turtokai, Rudschuck, Nicopolis en andere gedeelten van het noordelijk Turkije moet de pest met hevigheid woeden.

— Te Weenen waren den 4den November genoteerd: 5 pCt. Metall. 106; 3 pCt. 78¼; Bankactien 1399.

Nederlanden.

Den 15den November.

De Staatscourant behelst heden eenige additionele artikelen, thans gevoegd bij de voorloopige schikking den 10den October 1835 tusschen de Nederlanden en Frankrijk aangegaan, betrekkelijk de correspondentie tusschen beide landen. De onderhavige artikelen betreffen de regeling voor de overbrenging der correspondentien, door middel der stoomboten, gevestigd tusschen Rotterdam, Duinkerken en Havre, zullende er op deze drie vermelde plaatsen grens- of uitwisselingskantoren worden daargesteld.

— In de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is in de vorige maand ook onderzocht geworden het ontwerp van wet, strekkende tot voorziening in de uitgaven voor het volgende jaar. Ter gelegenheid van dit onderzoek zijn er weder bedenkingen gemaakt nopens de door de Regering voorgestelde vermindering van opcenten, welke men, in verband met den staat van 's lands geldmiddelen beschouwende, voor ondoelmatig en onaanmerkelijk hield. Te dien aanzien is opgemerkt, dat zoo wenschelijk men ook eene vermindering van lasten voor de schatpligtigen anders beschouwt, het tegenwoordig oogenblik daartoe nog ontijdig toeschijnt; dat men immers wettige verpligtingen slechts pro memorie op de begrooting heeft geplaatst; dat onze schuld nog jaarlijks toeneemt en er werkelijk op onze gewone inkomsten een te kort bestaat; dat intusschen de bevestiging en vermeerdering van het openbaar crediet het middel is, om, zonder aangegane verbindtenissen en verkregen regten te krenken, en om, zonder benadeeling der rentheffers van den staat, tot vermindering van uitgaven voor de staats-schuld te komen, welke men immers langs alle wegen, tot hiertoe te vergeefs, zoekt te bewerken; dat wanneer alzoo de vermindering van opcenten, het gevolg ware eener bezuiniging op onze gewone behoeften, dezelve werkelijk als eene verligting der lasten van de natie zou kunnen worden aangemerkt; dat zij echter thans gevonden is door eene uitkeering uit onze overzeesche bezittingen; dat intusschen deze baten bij voorkeur tot vermindering van de staats-schuld behooren te worden gebezigd; en dat eene vermindering van opcenten te minder is aan te raden, omdat het hoogst moeijelijk zal zijn, daarop later terug te komen, en de lasten weder te vermeerderen. Andere leden echter, die wel gewenscht hadden, dat de opcenten in de gegevene omstandigheden niet waren verminderd, vinden thans, nu werkelijk de regering die vermindering heeft voorgesteld, geene vrijheid meer, van dezelve af te slaan. Wat de verdeeling der af te schaffen opcenten betreft, hebben sommige leden op de afschaffing der twee opcenten op de grondbelasting aangedrongen, waarvan de heffing voor de gemeenten was voorbehouden, doch welke het Rijk later aan zich getrokken had; terwijl andere leden hebben verlangd, dat de grondbelasting bij voorkeur boven andere lasten, met eene vermindering van derzelver opcenten zou worden begunstigd, daar de regering ten vorigen jare daarvan de toezegging had gedaan en die belasting ook eene bijzondere soort van eigendommen, bij minuering, treft.

Ten opzigte van de geldmiddelen van de overzeesche bezittingen, [illegible] den voortdurenden gewigtigen staat van derzelver geldmiddelen [illegible], doch heeft men den wensch geuit, dat de regering [illegible] eenige gerustellende mededeeling aan de kamer [illegible] dat de regering daartoe verpligt was, omdat [illegible] bezittingen van den staat zijn en de kennis en de [illegible] van derzelver hulpmiddelen toestand niet aan de Staten-Generaal kunnen worden onttrokken. Nadat men die kennis zou hebben bekomen [illegible] tingen bij magte zijn, om, boven de menigvuldige andere lasten, welke bereids op dezelve drukken, in den loop des aanstaande jaars nog eene uitkeering van ƒ 1,200,000 ten behoeve van 's Rijks gewone inkomsten, te verstrekken. Eenige leden keuren het goed, dat de regering, te dien opzigte, niet meer voor verkeerde werkelijkheid naar buiten, geen te groote openhartigheid betoont; doch andere leden hebben daarop geantwoord, dat die werkelijkheid naar buiten, na de openlijke beraadslagingen over de O. Indische geldmiddelen, in de kamer gehouden, niet zeer te duchten zijn zal, zoodat de vreemden, en vooral Engeland, overvloedige gelegenheid hebben om nopens onze kolonien al datgene te vernemen wat hun dienaangaande merkwaardig voorkomt.

Ten aanzien van de [illegible] heeft men in het algemeen aangemerkt, dat vereenvoudiging van dezelve en eene minder omslagtige en kostbare invordering derzelve, hoogst wenschelijk is, en gunstig voor de geluksstaat en voor de [illegible] zal werken, en dat dezelve ook ruim zal opwegen [illegible] voordeel, hetwelk de voorgestelde vermindering van opcenten op sommige belastingen, zoals die voorgesteld is, zal aanbrengen. Voorts heeft men de herziening van onderscheidene wetten betrekkelijk de middelen verlangd, en heeft men de noodzakelijkheid daarvan uit het groot aantal bestaande ministeriële uitleggingen en beslissingen getracht aan te toonen. Zoo hebben de leden uit de provincie Noord-Braband eene verbetering van den omslag der grondbelasting verlangd. Zoo heeft men op de intrekking aangedrongen der in de wet, betrekkelijk den accijns op het gemaal, bestaande bepaling, dat er tot den verkoop van onbelast graan, steeds consentbiljetten moeten verzocht. Zoo heeft men den wensch geuit, dat de wetten [illegible] op het zegel, de registratie, de hypotheken en de successie, welke tot zoo vele [illegible] aanleiding geven, zouden worden [illegible] zien. Zoo heeft men [illegible] heid, om de weigering [illegible] wegens zoo groote [illegible] is daarop echter aangedrongen, [illegible] houdende een accijns op de suiker. De [illegible], welke omtrent dit middel plaats hebben, vallen zoo zeer in het oog, dat men veeleer de afschaffing van dien accijns zou wenschen, dan dezelve langer op den tegenwoordigen wet, te behouden. Vooral heeft men groot bezwaar gezien in het aan de raffinaderijen toekennen van zoo hooge premien van restitutie of afschrijving, en heeft men het

hoogst bedenkelijk geoordeeld, om alleen in het belang van bijzondere personen en tot eenige kunstmatige ondersteuning van eenige fabrieken, eene belasting te behouden, die den handel altijd belemmert. Men merkte voorts aan, dat de handel in suiker voor onze overzeesche bezittingen wel van onberekenbaar belang is, doch dat daarmede in geen verband staat, de bloei der raffinaderijen; dat de handel in ruwe suiker toeneemt, en zich als het ware in ons rijk heeft gevestigd, zonder dat die handel eenigermate zal lijden of kwijnen, wanneer eene mindere hoeveelheid suiker in dit rijk geraffineerd wordt. Ook heeft men het voorregt, hetwelk aan de stoomraffinadeurs boven anderen verleend wordt, om de koppen der ondoorgedekte brooden te mogen afdraaijen, als eene privilegie beschouwd, even strijdig met de billijkheid als met de grondwet, die geen privilegiën in het stuk der belastingen gedoogt. Tegen een en ander is echter aangemerkt, dat men het aan bedenking onderhevig oordeelt, om thans op dat onderwerp terug te komen, vooral, omdat, ook in andere landen groote premiën gegeven worden, men daarin hier te lande, zonder vrees van de suikerraffinaderijen ten ondergang te brengen, bezwaarlijk verandering kan maken; dat de premie, aan de fabrijken toegekend, mede bevorderlijk is voor de belangen van de overzeesche bezittingen; en dat zelfs de handel in suiker grootelijks zou benadeeld worden, indien voor de afschaffing van den accijns de raffinaderijen ten onder zouden gaan. Onder de inlichtingen, welke men nopens dit onderwerp heeft gevraagd, behoord, welke hoeveelheid suiker ter consumtie in 1836 ingeslagen en op welke hoeveelheid uitgevoerde suiker afschrijving is toegestaan?

Ten aanzien van het ontwerp van wet, tot gelijkstelling van den accijns op de grove maatkolen en het kolengruis, is, bij het deswege plaats gehad hebbende onderzoek, onder anderen, te kennen gegeven, dat men vreesde, dat hetzelfde kwaad, hetwelk men nu ten aanzien der aangifte van maatkolen voor gruis tracht te keeren, ten aanzien der aangifte van schaalkolen voor maatkolen zou blijven bestaan; dat men duchtte, dat het verband tusschen de brandstoffen daargesteld, door deze verandering ten nadeele van het inlandsch product, den turf, zou worden verbroken; dat men het onbillijk vond, dat de hoefsmeden, en vooral de geringere standen, die kolengruis gebruiken, door de voorgestelde verandering het meest zouden lijden. Anderen hebben daarin geen bezwaar gezien, uit hoofde van het vermindering der opcenten, waardoor de kolengaanse van het gruis beneden het tegenwoordige bedrag zal blijven. Eindelijk zijn sommige leden van oordeel, dat het wenschelijker ware eene wet deswege later te overwegen, op dat de belanghebbenden in de gelegenheid mogten zijn, *casu quo*, hunne belangen op dit speciale punt in te brengen.

— Door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken is aangekondigd, dat met 1 December, bij den boekhandelaar *A. van Westen*, te 's Hage, de officiele uitgave van de wet op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie tegen den prijs van 50 cents het exemplaar verkrijgbaar zal zijn.

— Dezer dagen is uit Batavia in Texel binnengekomen het schip *de Flevo*, kapt. *H. T. Arnsberg*, behoorende aan den heer *Hartogh*, te Amsterdam. Het schip is een der grootste koopvaarders, welke nog in deze landen gebouwd zijn; hetzelve meet ruim 1000 lasten. De lading, welke het thans uit Java aangebragt heeft, bestond, onder anderen, uit 20674 balen koffij, 3300 kanasters suiker, 2300 huiden, 3000 bossen rottingen, 1152 zakken kruidnagelen en 120 picols hout voor vaatwerk, te zamen wegende 3,074,880 ponden, hetgeen nagenoeg 926 lasten uitmaakt.

Door de centrale sectie van de belgische kamer van vertegenwoordigers is bij het rapport omtrent de begrooting van marine verklaard, dat zij omtrent de zaak en de voorgestelde constructien te weinig ingelicht was om een behoorlijk rapport uit te brengen, en derhalve voorslaat, dat de kamer eene speciale commissie tot grondig onderzoek dezer zaak benoemen mogt.

— Het belgisch bestuur heeft maatregelen genomen, om het vervoer van den brievenpost aan het bestuur der spoorwegen op te dragen.

— De oogziekte, die nu reeds sedert zoo vele jaren onder de belgische troepen heerscht, maakt nog altijd vele slagtoffers. Volgens de laatste bij den belgischen minister van oorlog ingekomene berigten, bevinden zich in de onderscheidene belgische hospitalen thans niet minder dan 1,900 aan deze kwaal lijdende krijgslieden. Alleen de hospitalen van Namen en Beverloo beratten er 700.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (14 *November*) waren genoteerd: Belg. [illegible]; Holl. 5%; Dut. 6%; Nap. renten 92¼; Sicil. 90½; Rom. L. 100¼; Certif. te Antw. 98¼; Braz. 86½. — Wisselk. op Amst. ⅛ pCt., op Rott. ¼ pCt. pr.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Onlangs is te *Berlijn* overleden de oudste der genie en geograaph Reymann, naar wien de Reymannsche kaarten haren naam dragen. Door zijne zorgen werden in 1806 de teekeningen van het topographisch bureau, kort voor den intogt der *Franschen*, en niet zonder gevaar, in veiligheid gebragt. Sedert was hij tot zijn dood inspecteur van gezegde inrigting. — Bij de verwisseling van het rectoraat der Leipziger hoogeschool op den 31sten October ll., hield de aftredende rector magnificus, de hoogleeraar Schillin eene redevoering, waarin hij een kort overzigt gaf van de jongste lotgevallen der Hoogeschool. Hij herinnerde daarbij aan den dood van Dr. Haase en vermeldde het vertrek van en de aankomst aan de Hoogeschool van verscheidene Hoogleeraren; het bestuur over den plantentrein was aan Professor Kunze opgedragen; een nieuw Museum van natuurlijke historie was onder toezigt van Professor Pöppig geopend; op de in het vorige jaar uitgeschrevene prijsvragen waren geen voldoende antwoorden ingekomen. De Akademie was met verscheidene geschenken, ook van wetenschappelijken aard, verrijkt geworden. — De schilder Bendemann, die door zijn stuk *Jeremias op de puinhoopen van Jeruzalem* zooveel roem ingeoogst heeft, heeft thans de uitvoering van fresco-schilderwerk in het koninklijk slot te *München* op zich genomen. Tot heden heeft men te vergeefs moeite gedaan, om hem voor de Akademie van schoone kunsten te *München* te winnen. Het schijnt thans dat die hoop niet opgegeven is. — De Beijersche medailleur L. Voigt heeft eenen voortreffelijken penning, ter eere van den beroemden beeldhouwer Thorwaldsen vervaardigd. Op de voorzijde ziet men het fraai bewerkte hoofd van den kunstenaar met het omschrift: Alberts Thorwaldsen. Op de keerzijde is afgebeeld een der uitstekende basreliefs van Thorwaldsen, de zittende Muse *Erato*, die de lier in de linkerhand houdt, en aan welker regterzijde een schoone *Amor* staat. Bovenaan leest men: *Erato*; onder, het jaartal 1837. De bewerking van dezen penning is waar en vol uitdrukking. Dezelve werd in den voorgaanden winter te *Rome* gesneden en te *München* geslagen, zij is in brons en in zilver bij den vervaardiger te *München* verkrijgbaar. — De Pruissische generaal von Grolman heeft in het licht gegeven eene uit echte bronnen geputte *Geschiedenis van den veldtogt des jaars* 1815, waarin het aandeel, hetwelk het Pruissische leger in dien veldtogt gehad heeft, beschreven wordt, en die ook voornamelijk strekken moet ter wederlegging der beschuldigingen, door lord Wellington in het vorige jaar in een comité van het parlement, tegen de toenmalige krijgstucht van de Pruissische armee uitgesproken. Dit werk behelst zeer belangrijke, tot dus verre onbekende stukken, welke niet alleen gewigtig zijn voor de geschiedenis van Pruissen, maar ook voor die der overige volken.

Frankrijk. — De baron Alibert, hoogleeraar der geneeskundige faculteit, is den 4den dezer te *Parijs* overleden. — In de zitting der Akademie van wetenschappen van den 6den dezer, werd door den heer Laurr een rapport gelezen over eene memorie van den heer Velpeau, betrekkelijk onveranderlijk blijvende verbanden, door dien heelkundige bij de behandeling van beenbreuken gebruikt, en door middel van welke de lijder, twee dagen na het breken van het been, weder gaan kan. Het eerste dankbeeld der verbanden behoort aan den kundigen heelmeester van het keizerlijk leger, den heer Larrey, minder om de lijders terstond te doen gaan, dan om hun vervoer gemakkelijk te maken en in het gemis van verbinding te voorzien. Aan dit vernuftig uitgedacht middel hebben andere heelkundigen sedert verbeteringen gebragt en onder deze behooren nu de heeren Seutin van *Brussel* en de hoogleeraar Velpeau. De beweegbare stukken, de elastieke van stroo gevormde banden, zijn door banden van eiwit en stijfsel vervaardigd, vervangen geworden en hebben meer vastheid dan die van den heer Larrey verkregen; op deze wijs was er den heer Velpeau in geslaagd om zijne lijders des anderen daags na hun ongeluk weder te doen wandelen. De heer Larrey, de verdiensten van zijne uitvinding zoo het schoen geheel voor zich willende behouden, kon in de wijziging, door de heeren Velpeau en Seutin aangebragt, weinig verbetering zien; doch het Akademielid Roux nam de verdediging van de methoden der laatstgenoemden op zich, en zeide, dat hij hunne verbanden had toegepast gezien zelfs op breuken van den romp en het borstbeen door middel van eene soort van pleister op de borst gelegd werd alle beweging der gebrokene deelen van dat been die zoo moeijelijk naar de oude manier zamen te houden zijn, voorgekomen. De heer Larrey zou in eene volgende zitting der Akademie op deze belangrijke zaak terugkomen. — De eerste aflevering eener prachtuitgave van Miltons *verloren Paradijs* is te *Parijs* verschenen bij J. Ostorz. Dezelve is in groot folio gedrukt, behelst den engelschen en franschen tekst, de laatste naar de vertaling van Chateaubriand, en zal versierd worden met 55 in staal gegraveerde platen naar composities van Flaxman. In 28 afleveringen zal deze uitgave compleet zijn; ieder derzelve komt op 10 fr.

Italie. — De te Milaan verschijnende *Echo* deelt de volgende laconische beoordeelende schets mede van de twaalf voornaamste zangeressen van Italie: Mme Bonaparte, ondervinding en kennis, half verdwenen tijd; thans te *Brescia*. Mlle Marie Brambilla, sympathetisch door bekoorlijkheid en kunst; thans te *Venetie*. Mme Giuditta Grisi, vuur in spel en zang; de wil moet de kracht dikwijls voor het vermogen onder doen; thans te *Bergamo*. Mme Giuditta Grisi, eene schoone buste, geen geringe leest, maar nog geen gelukt; ijs koud; zij is aan de Parijsche Italiaansche opera verbonden. Mad. Lalande, voormaals gezocht; voor *Palermo* bestemd; Mme Pacca, stralen der ondergaande zon; thans Engelsch goud op hare reis ingoogstende. Mme. Ronzi de Begnis, herinnering dit vorige schoonere dagen, thans aan den schouwburg *San Carlo* te *Napels*. Mme. Schoenfelchunn-Dietz Ucca, eene borst als van brons, zilveren een gouden talent, een moedig wagen, en zegevierend slagen; bij het aanstaande karneval aan den schouwburg te *Milaan*, daarna te *Weenen* aan de Italiaansche opera. Mme. Schutz Oldosi, uitspringende vonken; hoog geschat; thans uit eigen beweging rustende Mme. Tadolini; klokkenklank, sijrenenzang; thans te *Florence*. Mme. Tichinardi-Persiani, paarlen-diamant-snoeren; voor *Parijs* gewonnen. Mlle Unger: zuider gloed en deugdelijkheid van het Noorden; het orgaan heeft geleden, thans te *Triest*.

Nederlanden. — Op den 16den dezer zal door de tweede klasse

van het Koninklijke Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en schoone kunsten te *Amsterdam* eene openbare zitting worden gehouden, waarin de weleerwaarde heer W. Bilderdijk als redenaar zal optreden en de hoogleeraar B. H. Lulofs van *Groningen* een dichtstuk zal voordragen. De derde klasse van hetzelve Instituut zal op maandag den 20sten hare openbare vergadering houden, wanneer door den hoogleeraar W. A. van Hengel van *Leiden* eene verhandeling in de Nederlandsche taal zal worden voorgedragen. — In een der jongst hier te lande ontvangen Javasche couranten leest men het volgende: » Het Museum te *Batavia* heeft zich sedert kort, door verscheidene vrijwillige, gedeeltelijk zeer belangrijke bijdragen verrijkt gezien. De heer Mayer, reeds vroeger dankbaar vermeld als een ijverig bevorderaar van deze inrigting, is bij even voortgaan met het kabinet van Conchilien ruimschoots uit zijne fraaije verzameling te vermeerderen. De geologische verzameling is door bijdragen van den heer Junghuhn, uit de omstreken van *Djocjakarta*, van den heer Ludeking, te *Banka*, en vooral van den heer Maclaine, met zoo ruime bijdragen begiftigd geworden, dat dezelve alreeds een vrij aanzienlijk geheel begint op te leveren. De heer Wattendorff heeft eene belangrijke hoeveelheid van op eigene kosten verzamelde en in het Museum nog niet voorhanden vogelhuiden ten geschenke gegeven; van den heer Med. Doct. Seltzer zijn verscheidene zeldzame vogels, alsmede een Kaengoeruh, ontvangen, en dezer dagen eindelijk is door de ijverige zorg van den heer J. F. W. Hardy, controleur der landelijke inkomsten te *Cheribon*, eene levend zeer schoone zwarte tijger gezonden, die vooral als eene bijzondere aanwinst voor het Museum mag beschouwd worden. De directie van het Museum acht het van haren pligt bij deze haren hartelijken dank toe te brengen aan de vriendelijke gevers, en openbare hulde te doen aan deze bewijzen van belangstelling in eene inrigting, die reeds lang eene wezenlijke behoefte was voor deze gewesten, en waarvan men verwachten mag, dat zij eenmaal een sieraad van *Batavia* zal uitmaken. Dan om tot dien stand te geraken, heeft het Museum de ijverige medewerking van het publiek meer dan eenige andere instelling noodig, en blijft hetzelve op de hulp en ondersteuning van iederen voorstanders van kunsten en wetenschappen rekenen, zullende alle bijdragen daartoe, hoe onbeduidend die ook somwijlen schijnen mogen, met dankbaar genoegen ontvangen worden." — Door den Boekhandelaar H. La Cauwer, te *Dordrecht*, is het Prospectus van een nieuw Tijdschrift uitgegeven, 't welk aangekondigd wordt als op 1. Januarij aanstaande te zullen verschijnen onder den titel van *Tijdschrift voor buitenlandsche Letterkunde ter bevordering van wetenschap en aangenaam onderhoud*. De redactie geeft bij haar Prospectus, haare meening te kennen, dat de mengelwerken onzen recenserende Tijdschriften, meer strekkende om onze eigene letterkunde aan te kweeken, doorgaans schraal zijn voorzien van hetgeen de periodieke werken onzer fransche, duitsche en engelsche nabuiren in zulken ruimen overvloed aanbieden; de *Buitenlandsche Letteroefeningen* welke eenigen tijd bij den heer Barrack te *Amsterdam* verschenen zijn, bovendien niet zullende voortgezet worden, zoo is het oogmerk der redactie, om door de uitgave van hun Tijdschrift te voorzien in de behoeften en wenschen dergenen, die niet in de gelegenheid zijn om met de gezegde producten in het oorspronkelijke bekend te worden. De vraag, of er niet reeds genoeg of zelfs te veel van vreemden bodem op den onzen wordt overgebragt, moetelijk op zich zelve om onbepaald te beslissen, hier voor het oogenblik ter zijde latende, kunnen wij onze goedkeuring nogtans niet onthouden aan het voornemen des schrijvers van dit nieuw Tijdschrift, wanneer hetzelve kome geleid wordt door een kieschen smaak, gegrond op de kennis van hetgeen voor onze natie nuttig en voordeelig is dat haar van de vreemde letterkunde, welke zoo veel rijps en groens, onder veel geurige zoo veel verpestende bevat, worde medegedeeld. De vertolkers mogen vooral letten op den geest en de beginselen der vreemde schrijvers, en zoo deze zuiver zijn, tot vermeerdering van kennis en tot vrijdenking van het hart leidende, zullen zij met de overbrenging eene wezenlijke dienst aan ons vaderlandsch publiek bewijzen en wij hunne onderneming van harte toejuichen. Dit nieuwe Tijdschrift zal maandelijks in nommers van 9 vellen degelijk verschijnen en *f* 10,- in het jaar kosten. — In het *'s Gravenhaagsch dagblad* van heden (25 deezer) wordt vermeld dat op den 22 aanstaande, in een der zalen van het gebouw *Diligentia* te *'s Hage*, de jonge heer G. A. Bauné, die in den jeugdigen ouderdom van 12 jaren, tijdens het verblijf van den heer Mostart, te *'s Hage*, reeds verwonderlijke blijken van geheugen gaf en zich in de geheugenkunde sedert gevestigd heeft, in het openbaar, ten behoeve der armen, proeven zijner vorderingen zal geven. Hij zal op meer dan 20,000 vragen, onderscheidene kunsten en wetenschappen betreffende, en in een programma vermeld, terstond antwoord geven, en andere onvoorbereidende proeven doen nemen. Beide heeft deze verdienstelijke jongeling voor deskundigen, in een bijzonderen kring, ten uiterste voldaan.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (14 *November*) werden de volgende fondsen verhandeld: Ned. Werkelijke Schuld 2½ pCt. 53⅝; ditto 5 pCt. 100⅝, tot 101; Kasbil. 2½ pCt. Amor. Syndik. 4½ pCt. 95⅝ ditto 3½ pCt. 76⅝; Handels. 103, 104⅛; Addium van 35 ⅝ 36⅛; Col. 18⅝; Ber. 14.

*** Men verlangt te *Breda*, zoo spoedig mogelijk, eene TWEEDE MEID, gewoon met KINDEREN om te gaan en ervaren in het NAAIJEN en met de WASCH. — Adres in persoon of met *franco*-brieven, onder letter B., bij de Uitgevers dezer.

*** Men verlangt binnen *Breda* in eene fatsoenlijke huishouding tegen 1°. December eene BEKWAME DIENSTMEID, van de beste Getuigenissen voorzien; goed kunnende Kooken en tot alle Huiswerk geschikt.

Nader onderrigt in persoon of met vrachtvrije Brieven onder letter Z. bij de Uitgevers dezer.

J. VAN GINNEKEN, Notaris te *Teteringen*, zal voor zijne principalen op Maandag den 20. November 1837, provisioneel, en veertien dagen daarna, zijnde Maandag den 4. December daaraanvolgende, definitief, beide dagen des namiddags ten 2 ure, ten huize van C. VERDAASDONK, in den *Roskam*, te *Teteringen*, publiek verkoopen:

Eene HUIZING, STALLING en KOOI, met HOF, BOOMGAARD en ERF, met nog elf perceelen zoo BOUW- als WEILAND, en twee SCHAARBOSCHJENS, te zamen groot 1 v Bunders, 53 Roeden en 35 ellen, staande en gelegen op het *Hoeveneind*, zoo in *Steenbergen*, als in de *Middel Tienden* en *Meerberg*, alsmede zes perceelen HOOILAND in de Polder de *Vugt*, groot te zamen 5 bunders, 87 roeden en 20 ellen, en een perceel HOOILAND, waarvan een groot gedeelten BUITENLAND, groot 1 bunder, 34 roeden en 80 ellen, gelegen in de *Markhoek*, alle onder *Teteringen*.

Alles breeder bij gedrukte Billetten in vijftien Koopen omschreven.

Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van den Notaris voornoemd.

Teteringen, den 14 November 1837.

J. V. GINNEKEN.

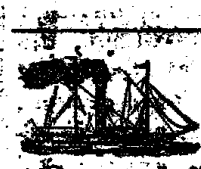

STOOMPAKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN HAVRE.

De prachtige nieuwe en zeer snelvarende Stoompaket *ROTTERDAM*, groot circa 500 Tonnen, met machines van lage drukking van 160 paardenkracht, doende den overtogt gemeenlijk in 18 tot 22 uren, zal verrijden:

Van Heene.

Den 10den, 20sten en laatsten van iedere maand.

Nadere inlichtingen bij de Agenten { W. SMITH & Co., te *Rotterdam*. ALBRECHT & Co., te *Havre*.

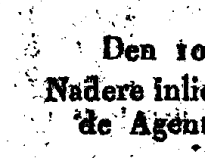

STOOMPAKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het General Post-Office te *Londen*, vertrekken van *Rotterdam*.

Zaturdag 18 November, des morgens ten 7 ure.
Woensdag 22 » » » » 7 »

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Agenten. { W. SMITH & Co. en P. A. VAN ES.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

November 1837.

Van Middelburg.		Van Rotterdam.	
Zondag 19,	's morg. 6½ uur.	Dingsdag 21,	's morg. 8½ uur.
Donderd. 23,	» 7 »	Vrijdag 24,	» 7 »

STOOMBOOT

FREDERIK, Prins der Nederlanden.

Dienst tusschen de Steden ROTTERDAM, DORDRECHT en DEN MOERDIJK.

Deze Dienst zal met Donderdag den 23. November eerstkomende voor dit jaar gesloten worden, en de wederopening in het aanstaande Voorjaar in tijds worden bekend gemaakt.

*** Bij VAN GULICK en HERMANS, Drukkers en Boekhandelaars te *Breda*, is thans uit aan te bekomen: De KERK EN ALTAARVERSIERING, eene onderrigting en verklaring over de Bijzonderste Plegtigheden bij het Inwijden der Kerken en Altaren, uit het Pontificale vertaald door een R. K. Priester, in 12°, met acht Platen, welke de voornaamste Ceremonien aanwijzen, prijs 75 Cent.

Van dit uitmuntend Werkje ziet reeds de *tweede druk* het licht, bevattende al de Plegtige Ceremonien, welke bij Inwijding van St. ANTONIUS-KERK te *Breda* zullen plaats hebben.